

Les 1: Kennismaken

Benodigheden

Leerkracht: Digibordles 1, open plek voor Natuurmuur, printbladen van Kees Koolmees geprint (voor aan de Natuurmuur).

Leerlingen: potlood en papier

Vriend van de dag: Kees Koolmees

Lesdoel: De leerlingen leren over eigenschappen en kenmerken van de koolmees (Kerndoel 40 & 41).

1. Introductie (3 min.)

slide 1 t/m 4

Open Les 1: *Kennismaken* op het digibord.

Lees de eerste vier dia's voor. De kinderen maken kort kennis met Kees Koolmees. Zij zal de komende week de leerlingen meer over de natuur en haar vrienden vertellen.

2. Video Raïsha Zeegelaar (5 min.)

slide 5

Bekijk klassikaal de video van Raïsha Zeegelaar op slide 5. Ook zij zal deze week elke dag kort vertellen wat er op het programma staat.

Inhoud video: *Raïsha legt de leerlingen uit waarom de IVN Week van de Natuur belangrijk is. Ze laat de leerlingen kennismaken met haar vriend: Kees Koolmees. En vertelt over de vijf V's: voedsel, vocht, veiligheid, voortplanting en verbinding.*

3. De week & de Natuurmuur (5 min.)

slide 6 t/m 9

Kees laat in een overzicht zien hoe de week precies is verdeeld en wat de leerlingen dus kunnen verwachten. Ook laat hij de leerlingen kennismaken met de Natuurmuur. Zoek samen met de klas een goede plek uit voor de Natuurmuur. Je kunt enkele leerlingen de eindverantwoordelijkheid geven over de Natuurmuur. Zij zorgen ervoor dat de muur elke dag goed gevuld wordt.

4. Leren over Kees Koolmees (5 min.)

slide 10 t/m 21

Lees samen de slides over Kees goed door. De leerlingen leren enkele feitjes over de koolmees.

5. Leren de vijf V's (5 min.)

slide 22 t/m 31

Kees legt de leerlingen uit dat alle dieren en planten zijn verbonden met elkaar en bepaalde dingen nodig hebben. Met de vijf V's kunnen ze deze makkelijk onthouden.

6. De vijf V's & het Natuurvriendenboek (5 min.)

slide 22 t/m 33

Kees legt de leerlingen uit dat alle dieren en planten zijn verbonden met elkaar en bepaalde dingen nodig hebben. Met de vijf V's kunnen ze deze makkelijk onthouden.

Daarna bekijken jullie samen het Natuurvriendenboek. *(Deze kun je ook downloaden op www.ivn.nl/week-van-de-natuur).*

7. Groepjes maken (5 min.)

slide 34 en 35

De komende week zullen de leerlingen ook in groepjes gaan werken. Laat ze daarom zelf groepjes van max. vier leerlingen samenstellen. Geef ze na het samenstellen vijf minuten de tijd om een goede groepsnaam te bedenken. Je kunt in de digibordles de timer gebruiken. De groepsnaam moet te maken hebben met de Nederlandse natuur.

Laat de leerlingen de groepsnaam op een A4'tje schrijven (laat ze hun eigen namen erbij schrijven). En hang de A4'tjes aan de rand van de Natuurmuur.

8. Buitenopdracht (10 min.)

slide 36 t/m 38

Laat de leerlingen met hun nieuwe groepje samenwerken. Lees klasikaal de opdracht op het digibord.

Opdracht:

Ga met je nieuwe groepje naar buiten op zoek naar de koolmees. Gebruik papier en potlood om te ontdekken of de vijf V's op jullie schoolplein te vinden zijn. Schrijf op welke V's je waar gevonden hebt. Gebruik je *Natuurvriendenboek*, daar staan de vijf V's ook in! *Probeer stil te werken, de kans om de vogel te spotten is dan veel groter! Succes!*

9. Herhalen & afsluiten (3 min.)

slide 39 t/m 42

Bespreek klassikaal de opdracht. Je kunt er ook voor kiezen om dit buiten te doen. Herhaal daarna kort waar les 1 over ging. Kees stelt de leerlingen nog een laatste vraag: *Kun je twee dingen noemen die je vandaag over de koolmees hebt geleerd?* Bespreek dit klassikaal. Sluit de les daarna af met het IVN Week van de Natuur-lied.

Les 2: Wi-wa-waterles

Benodigheden

Leerkracht: Digibordles 2, printblade Ko Kokerjuffer geprint (voor aan de muur).

Leerlingen: geen

Extra: maak je geen gebruik van de gastles, dan kun je deze les alsnog klassikaal bespreken. Hij vormt een extra bron van informatie voor de Eindquiz.

Vriend van de dag: Ko Kokerjuffer

Lesdoel: De leerlingen leren over eigenschappen en kenmerken van de kokerjuffer (Kerndoel 40 & 41).

1. Introductie (2 min.)

slide 1 t/m 3

Open Les 2: *Wi-waterles* op het digibord. En bekijk klassikaal de openingsvideo van Raïsha. Zij herhaalt in de les even kort de vijf V's (hier hebben de leerlingen tijdens les 1 over geleerd).

2. Kennismaken met Ko Kokerjuffer (2 min.)

slide 4 t/m 11

Kees laat de leerlingen kennismaken met haar vriend Ko. Ko vertelt kort over een paar kenmerken van de kokerjuffer.

3. De vijf V's van Ko & het Natuurvriendenboek (5 min.)

slide 12 t/m 25

Bespreek klassikaal de dia's uit de digibordles. Benoem alle vijf V's duidelijk. Ontdek zo of de leerlingen de verschillen tussen de V's begrijpen. Begrijpen de leerlingen dat de dieren allemaal met elkaar verboden zijn? Lees daarna samen de informatie over de kokerjuffer in het Natuurvriendenboek.

4. Vul de Natuurmuur aan (2 min.)

slide 26

Bekijk wat er al op de Natuurmuur hangt. Laat enkele leerlingen daarna de Natuurmuur aanvullen met feitjes over de kokerjuffer (deze kun je ook uitprinten via www.ivn.nl/week-van-de-natuur).

5. Buitenopdracht (10-15 min.)

slide 22 t/m 31

Wil je vandaag naar buiten? In het Natuurvriendenboek staat een creatieve buitenopdracht. Bekijk hem ook via het digibord.

6. Herhalen & afsluiten (3 min.)

slide 28 t/m 32

Bespreek klassikaal de opdracht. Je kunt er ook voor kiezen om dit buiten te doen. Herhaal daarna kort waar les 2 over ging. Kees stelt de leerlingen nog een laatste vraag: *Kun je twee dingen noemen die je vandaag over de kokerjuffer hebt geleerd?* Laat meerdere leerlingen antwoord geven.

Bespreek dit klassikaal. Sluit de les daarna af met het IVN Week van de Natuur-lied.

Les 3: Speurzoeken

Benodigheden

Leerkracht: Digibordles 3, printbladen van de Brandnetel geprint (voor aan de Natuurmuur).

De Zoekkaart *Boven de grond* uit het Natuurvriendenboek.

Leerlingen: potlood

Vriend van de dag: de Brandnetel

Lesdoel: De leerlingen leren over eigenschappen en kenmerken van de Brandnetel (Kerndoel 40 & 41).

1. Introductie (3 min.)

slide 1 t/m 4

Open Les 3: *Speurzoeken* op het digibord. Bekijk klassikaal de openingsvideo van Raïsha. Zij vertelt kort over planten en dieren op en rond het schoolplein. En over de voordelen van de brandnetel.

2. Kennismaken met de brandnetel (5 min.)

slide 4 t/m 9

Kees laat de leerlingen kennismaken met haar vriend de brandnetel. Kees vertelt kort over een paar kenmerken van deze plant.

3. De vijf V's van de brandnetel & het Natuurvriendenboek (5 min.)

slide 10 t/m 21

Bespreek klassikaal de dia's uit de digibordles. Benoem alle vijf V's duidelijk. Ontdek zo of de leerlingen de verschillen tussen de V's begrijpen. Begrijpen de leerlingen dat de dieren en planten allemaal met elkaar verboden zijn? Lees daarna samen de informatie over de brandnetel in het Natuurvriendenboek.

4. Buitenopdracht (10 min.)

slide 22

Het is tijd om naar buiten te gaan. In het Natuurvriendenboek vinden de leerlingen de zoekkaart 'boven grond'. Laat de leerlingen in groepjes op en rond het schoolplein op zoek gaan naar deze planten. Hebben ze nog andere opvallende planten gezien?

Laat ze deze dan natekenen in het open vakje.

Heb je tijd over? In het Natuurvriendenboek vind je ook Zoekkaarten voor de thema's *In de lucht* en *In het water*. Je kunt ervoor kiezen om de leerlingen te laten speuren naar al deze dieren en planten. Ook is er voor het thema *Op en onder de grond* een Zoekkaart. Dit thema wordt echter morgen pas besproken.

Bespreek de opdracht buiten kort na. *Waar hebben de leerlingen welke planten gevonden?*

4. Vul de Natuurmuur aan (2 min.)

slide 23

Laat enkele leerlingen bij binnenkomst (of aan het einde van de les) de Natuurmuur aanvullen met feitjes over de brandnetel (deze kun je ook uitprinten via www.ivn.nl/week-van-de-natuur).

5. Herhalen & afsluiten (3 min.)

slide 24 t/m 27

Herhaal nog even kort waar de les over ging. Kees stelt de leerlingen nog een laatste vraag: *Kun je twee dingen noemen die je vandaag over de brandnetel hebt geleerd?*

Bespreek dit klassikaal. Sluit de les daarna af met het IVN Week van de Natuur-lied.

Les 4: Geheime gangen

Benodigheden

Leerkracht: Digibordles 4, printbladen Ringo regenworm geprint (voor aan de muur).

Werkblad *Ons schoolplein* geprint voor alle groepjes.

Leerlingen: potlood en gum

Vriend van de dag: Ringo regenworm

Lesdoel: De leerlingen leren over eigenschappen en kenmerken van de regenworm (Kerndoel 40 & 41). En ontdekken of hun schoolplein geschikt is voor de natuurvrienden van Kees Koolmees.

1. Introductie (2 min.)

slide 1 t/m 3

Open Les 4: *Geheime gangen* op het digibord. Bekijk klassikaal de openingsvideo van Raïsha. Zij herhaalt even kort wat de leerlingen al ontdekt hebben.

2. Kennismaken met Ringo regenworm (2 min.)

slide 4 t/m 8

Kees laat de leerlingen kennismaken met haar vriend Ringo. Daarna vertelt Kees kort over een paar kenmerken van de regenworm.

3. De vijf V's van Ringo & het Natuurvriendenboek (5 min.)

slide 9 t/m 21

Bespreek klassikaal de dia's uit de digibordles. Benoem alle vijf V's duidelijk. Ontdek zo of de leerlingen de verschillen tussen de V's begrijpen. Begrijpen de leerlingen dat de dieren en planten allemaal met elkaar verboden zijn? Lees daarna samen de informatie over de regenworm in het Natuurvriendenboek.

4. Buitenopdracht (15 min.)

slide 22 t/m 31

De leerlingen hebben deze week veel geleerd over wat de koolmees, de kokerjuffer, de brandnetel en de regenworm nodig hebben. **Maar kunnen deze vrienden wel terecht op en rond jullie schoolplein?** Dat gaan de leerlingen ontdekken in de buitenopdracht van vandaag.

Lees klassikaal de opdracht op het digibord. Deel daarna het werkblad *Ons schoolplein* uit.

De leerlingen vullen het formulier zo volledig mogelijk in.

Voorbeeld:

Kees Koolmees – Vocht:

Ja, op ons schoolplein hebben wij meerdere open waterplekken. Deze vullen we regelmatig met water.

Of

Kees Koolmees – Vocht:

Nee, wij hebben geen waterplekken op ons schoolplein. We zouden een waterschaal kunnen neerzetten en deze regelmatig vullen met een beetje water.

Je kunt ervoor kiezen om de opdracht buiten na te bespreken, maar dit kan ook bij terugkomst in de klas.

5. Vul de Natuurmuur aan (2 min.)

slide 23

Bekijk wat er al op de Natuurmuur hangt. Laat enkele leerlingen daarna de Natuurmuur aanvullen met feitjes over de regenworm (deze kun je ook uitprinten via www.ivn.nl/week-van-de-natuur).

6. Herhalen & afsluiten (3 min.)

slide 24 t/m 26

Herhaal in de klas nog even kort waar les 4 over ging. *Kunnen de leerlingen twee dingen noemen die ze vandaag over hun schoolplein hebben geleerd?* Laat meerdere leerlingen antwoord geven.

Bespreek dit klassikaal. Sluit de les daarna af met het IVN Week van de Natuur-lied.

Les 5: Eindquiz!

Benodigheden

Leerkracht: Digibordles 5, A4-papier voor alle groepjes

Leerlingen: potlood en gum

Lesdoel: De leerlingen herhalen de lesstof van de afgelopen week en toetsen zichzelf met de eindquiz

1. Introductie (2 min.)

slide 1 t/m 3

Open Les 5: *Eindquiz!* op het digibord. Bekijk klassikaal de openingsvideo van Raïsha. Zij maakt de leerlingen warm voor de quiz. In deze quiz wordt de lesstof van afgelopen week herhaald.

2. Herhaling lesstof (3 min.)

slide 4 en 5

Geef de leerlingen nog drie minuten de tijd om naar het Natuurvriendenboek en de Natuurmuur te kijken. Zo kunnen ze de lesstof nog kort tot zich nemen. Plak daarna de Natuurmuur af (dit kun je bijvoorbeeld met een groot doek doen).

3. De Eindquiz! (20 min.)

slide 6 t/m 36

De leerlingen gaan in hun Natuurgroepje zitten. Deel vervolgens voor ieder groepje een A4-papier uit. Deze gebruiken ze als antwoordblad.

Leg de leerlingen uit dat de meeste vragen meerkeuze zijn, maar dat er ook enkele openvragen zijn. Ze moeten dan hun antwoord kort en bondig proberen op te schrijven.

Aan het eind van de quiz kun je ervoor kiezen om de quiz zelf na te kijken of om dit klassikaal te doen.

Loop klassikaal alle dia's door. De quiz is opgedeeld in verschillende thema's. De leerlingen zullen de thema's herkennen (het zijn de vijf V's waar ze de afgelopen week over geleerd hebben).

Antwoorden Eindquiz!

Ronde 1: Algemeen

1: C. (De dikte van de streep op haar borst, bij mannetjes is deze breder)

2: B. (Een schietmot)

3: C. (Ongeveer tweehonderd)

4: C. (Ongeveer één miljoen)

Ronde 2 - Voedsel

5: B. (Kees koolmees)

6: De stofzuiger (Hij maakt het water schoon. Eet plantenresten, algen en bacteriën op)

7: Zonnebloempitten en vogelpinda's (andere zaden zijn ook correct)

8: A. (De brandnetel)

9: B. (Plantenafval)

Ronde 3 - Variatie

10: B. (Foto A is een pimpelmees -> blauw petje).

11: De regenworm. (Bemest met zijn poep de grond)

12: A. (In de schaduw, anders droogt hij snel uit)

Ronde 4 - Vocht

13: Als zijn huid vochtig is, kan hij zuurstof uit zijn omgeving opnemen. Hij is dus afhankelijk van vocht om te ademen.

14: A. (Ko kokerjuffer)

Ronde 5 - Voortplanting

15: D. (Meer dan zeven eieren per keer)

16: B. (Ringo regenworm)

Ronde 6 - Veiligheid

17: B. Niet waar.

18: Hij maakt een huisje van materiaal dat hij vindt in de sloot. In dit huisje kan hij zich verstoppen.

19: A. (Kees koolmees)

20: De meeuw creeërt trillingen, die de regenworm voelt. De regenworm denkt dat hij een mol (vijand) aan voelt komen en vlucht naar de oppervlakte.

6. Bonusvraag! (3 min.)*slide 37 t/m 38*

Sluit de quiz af met de bonusvraag. De vraag heeft betrekking op jullie eigen schoolplein. De leerlingen wordt gevraagd twee slimme manieren op te schrijven waarop ze het schoolplein voor de nieuwe vrienden toegankelijker kunnen maken. Geef voor twee goede ideeën vijf punten.

3. Afsluiten (5 min.)*slide 39 t/m 44*

Laat de leerlingen de A4tjes inleveren of bekijk de antwoorden klassikaal na (je kunt hiervoor terugscrollen naar slide 9). Elke goed antwoord levert één punt op. Goed uitgelegde open vragen leveren twee punten op.

Bespreek klassikaal de week na. Wat vonden de leerlingen het leukst? Wat het minst leuk? Kijken ze nu anders naar hun schoolplein en naar de dieren en planten om hen heen? Laat ze dit uitleggen. Sluit de les daarna af met het IVN Week van de Natuur-lied.

